

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Komárom-Esztergom Megyei Szervezete
Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága

2890 Tata, Ady E. u. 13.
E-mail: kemagrar@nak.hu

Tel.: 34/587-132. fax: 587-133
Web: www.nak.hu

ELŐTERJESZTÉS

a

Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés
2015. június 25-i ülésére

Tárgya: A Komárom-Esztergom megyei agrárium helyzetéről
Előadó: Kalmár Zsolt igazgató

Tisztelt Közgyűlés!

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (rövidített elnevezése: NAK) a 2012. évi CXXVI. tv. alapján a Magyar Agrárkamara jogutódjaként jött létre és tevékenysége átfogja a magyar agrár-, élelmiszergazdaság és vidékfejlesztés területét.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara a törvény rendelkezései szerint a kamarai választásokat követően 2013. március 28-án alakult meg. A korábbi alig tízezres létszámú Magyar Agrárkamara helyébe egy, önálló jogi személyiségű, országosan, egységesen szervezett, kötelező tagsághoz kötött köztestület jött létre. A kamara ma 360.000 tagért vállal felelősséget.

A kamara szolgáltatói- és igazgatási jellegű közfeladatokat lát el.

Az igazgatás jellegű közfadatai:

Az agrárgazdasági kamara az agrár- és élelmiszergazdaság fejlesztése, valamint a vidékfejlesztés érdekében részt vesz az átfogó gazdaságfejlesztési, gazdaságstratégiai döntések előkészítésében, közreműködik az agrár-vidékfejlesztési, területfejlesztési koncepciók és programok kidolgozásában és végrehajtásában. Tagjairól egységes nyilvántartási rendszert alakít ki és működtet. Előmozdítja a tagok gazdasági tevékenysége infrastruktúrájának fejlődését, részt vesz az agrár- és élelmiszergazdasági, a környezet és tájgazdálkodási, valamint a területi gazdaságfejlesztési programok kialakításában, végrehajtásában. Elemzéseket végez, javaslatokat fogalmaz meg a vidéki életminőség javításának, a vidéki népesség foglalkoztatásának és a helyi termékek piacra jutásának elősegítése érdekében.

A kamara az üzleti forgalom biztonsága és a tisztességes piaci magatartás megteremtése, megőrzése, fokozása érdekében az érintett szervezetek bevonásával kidolgozza a tagjai tisztességes piaci magatartására és tisztességes kereskedelmi gyakorlatára vonatkozó etikai szabályokat. Figyelemmel kíséri az etikai szabályok, valamint a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvényben, illetve a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvényben meghatározott, a tisztességtelen verseny és kereskedelmi gyakorlat tilalmára vonatkozó rendelkezések érvényesülését. A kamara etikai- és fegyelmi szabályzatában meghatározott eljárást folytat le a tagjával szemben.

Külön jogszabályban meghatározott esetekben nyilvántartást vezet, az agrárgazdaság területén szükséges igazolásokat, bizonyítványokat, okmányokat állít ki, illetve hitelesít. Összeállítja és közreadja a kereskedelmi szokványokat. Minősítő és ellenőrzési rendszereket

működtet. A tisztességtelen verseny, vagy kereskedelmi gyakorlat tilalmára vonatkozó jogszabályba ütköző magatartás esetén a hatáskörrel rendelkező szervnél intézkedés megtételét kezdeményezheti. Határozatban figyelmezteti a tagok és a fogyasztók érdekeivel ellentétes gazdasági tevékenységet folytató, a tagok és a velük gazdasági kapcsolatban lévő vállalkozások széles körének jó hírnevét sértő, vagy veszélyeztető tagokat. Az agrárgazdasági tevékenység gyakorlásával összefüggő általános szerződési feltételek alkalmazásáról előzetes egyeztetést tart. Szükség szerint javaslatot tesz az általános szerződési feltételek módosítására.

A kamara az agrárgazdasági tevékenységet folytató általános, együttes érdekeinek érvényesítése céljából véleményezi a tagok tevékenységét érintő kormányzati előterjesztések és jogszabályok tervezeteit, javaslatok, vélemények, tájékoztatások adásával előmozdítja a tagokra vonatkozó jogszabályoknak, kormányzati programoknak, intézkedéseknek az agrárgazdaság fejlődéséhez, szervezettségéhez, az üzleti forgalom biztonságához és a piaci magatartás tisztességéhez fűződő, közérdekkel összhangban történő kidolgozását. Elkészíti a kamara részére átadott közfeladatok ellátásához szükséges szabályzatokat. A nyilvánosan rendelkezésre álló dokumentumok alapján javaslatot tesz az Európai Unióban egy adott kérdésben kialakítandó tagállami álláspontra. A közös agrárpolitikával összefüggő kérdésekben érdekképviselői és érdekegyeztetési feladatokat lát el. Kezdeményezi a tagok gazdasági érdekeit elősegítő jogszabályok meghozatalát, a tagok általános gazdasági érdekével összhangban nem álló jogszabályok és egyéb intézkedések módosítását, hatályon kívül helyezését.

A szolgáltatás jellegű közfeladatai:

A kamara országos szaktanácsadói hálózatot működtet. Tájékoztatást nyújt a gazdasággal összefüggő magyar és külföldi jogszabályokról, a gazdálkodó szervezetek tevékenységét érintő gazdaságpolitikai döntésekről, intézkedésekről, előmozdítja a gazdasági együttműködés fejlődését. A szakképzésről szóló törvényben és végrehajtási rendeletben foglaltak szerint ellátja a tanulószervezés és hallgatói szervezésével kapcsolatos feladatokat. Ellenőrzi a gyakorlati képzőhelyeket, felügyeletet lát el felettük, segíti a szakképzés képzési és beiskolázási szerkezetének, a hiány-szakképesítések körének a meghatározását, a fiatalok pályaválasztását, továbbá szervezi és végzi a mesterképzést és mestervizsgáztatást. A kamara tagjai részére térítésmentes alapszolgáltatásként biztosítja a kamarai ügyfélszolgálat igénybevételét, a szakmai konferenciákon való részvételt, általános növényvédelmi előrejelzést és piaci információkat ad. Nyilvános adatbázisok alapján általános információt szolgáltat a piaci szereplők minősítéséről. Jogsegélyszolgálatot működtet. A közösségi, valamint nemzeti forrásból folyósított támogatási lehetőségekről igénybevételének feltételeiről, a gazdasági és jogi információkról, finanszírozási

lehetőségekről általános gazdasági és szakmai tájékoztatókat tart. A kamara alapszabálya határozza meg a tagok részére térítésmentesen nyújtott szolgáltatások körét.

Mérföldkőnek tekinthetjük, hogy a falugazdász hálózat és a kamarai tanácsadói hálózat egyesítésével 2014. január elsejétől létre jött a kibővült falugazdász hálózat a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara egységes gazdatámogató rendszerén belül.

A megyei igazgatóságon vidékfejlesztési, élelmiszeripari és szakképzési referens áll a tagok rendelkezésére. A gazdálkodók tevékenységét tizennégy falugazdász segíti Komárom-Esztergom megyében.

A megyei falugazdász hálózatunk lényegében a járások illetékességi területéhez kötve, körzetközpontokba szervezve dolgozik. A kamara megyei vezetésének alapvető elvárása szerint a falugazdászok minden településen ügyfélszolgálatot tartanak.

Munkatársaink megye szerte 4997 őstermelővel, 681 egyéni vállalkozóval és 930 gazdálkodó szervezettel tartanak kapcsolatot.

Az élelmiszer- és takarmány-előállítás feladatán túl a mezőgazdaság számára nagy kihívás a környezet érdekeinek megóvása, a technikai, technológiai fejlődés mellett a tradíciók, a hagyományos növény és állatfajták, mesterségek megőrzése. Korunkban a mezőgazdaság egyik legfőbb célja a változó környezethez való alkalmazkodás, az alapvető feladatok innovatív módon való megoldása. Az agráriumot érintő legfontosabb társadalmi, gazdasági célok és hatások a népességalakulás, a foglalkoztatás, klímaváltozás, természet- és környezetvédelem.

A megye mezőgazdaságának bemutatása.

Komárom-Esztergom megyében az elmúlt évtizedekben mindig voltak olyan mezőgazdasági társas- és egyéni vállalkozások, melyek a nemzetközi piacokon is versenyképesek voltak bármely nemzetközi céggel szemben megállták a helyüket.

A megye mezőgazdasági művelésbe vont területeinek nagysága 121.200 ha, mely az utóbbi években alig változott. Az összes területen belül viszont a művelési ágak közötti arányok és a

ténylegesen hasznosított területek mutatnak eltéréseket a korábbi adatsorokhoz képest. A szántóföldi növényekkel bevetett terület nagysága (93.560 ha) ténylegesen kevesebb a korábban kalkulált 102.000 hektárnál. Az eltérést a jelentős területek pihentetése (2.000 ha) és az ideiglenes gyepek, pillangós növények területe adja ki.

A gyümölcsös (1.295 ha), kert (1.573 ha) és szőlő (3.240 ha) művelési ágú területek esetében a tényleges hasznosítás 20 %-kal kisebb, mint a földhivatali nyilvántartás szerinti adatok. Az eltérések fő oka valószínűleg a művelési ág változás bejelentésének elmulasztása. (1. táblázat)

1. táblázat

Művelési ág:	Terület (ha).
Szántó	98.561
Pihentetett terület	3.000
Kert	1.573
Gyümölcsös	1.295
Szőlő	3.243
Gyep	16.600
Erdő	61.600
Nádas, halastó	1.700
Termőterület	187.572
Művelés alól kivett	43.228
Összes terület	230.800

1. Szántóföldi növénytermesztés bemutatása.

A tavaszi és őszi vetésű növények vetésterületének aránya többé-kevésbé állandónak mondható. 2014-ben a tavaszi vetésű növények 55.000 hektáron kerültek elvetésre, míg az őszi vetésűek 39.000 hektáron. (2. táblázat)

2. táblázat

Növényfaj:	Vetési terület (ha):	Termésátlag (kg/ha):
őszi búza	27.523	5.350
durumbúza	770	4.290
rozs	972	4.100
triticalé	2005	4.380
őszi árpa	4433	4.720
repce	3010	3.100
burgonya	540	40.380
cukorrépa	495	69.260
kukorica	35.520	9.175
napraforgó	13.555	2.900
borsó	582	2.600
tavaszi árpa	1.404	4.200
lucerna	3.150	3.000

A tavalyi évről elmondható, hogy az őszi búza, tavaszi káposztarepce, az őszi árpa és a rozs vetések az enyhe télnek köszönhetően jól teleltek. Tavasszal a gyenge, meleg télnek és a korai tavaszi felmelegedésnek köszönhetően soha nem látott növényvédelmi problémák jelentkeztek. Ennek következtében a tavasz folyamán beteg és nem túl ígéretes gabonátáblákat láthattunk. A rossz egészségi állapotot tetézte még, hogy az időjárás meglehetősen száraz volt, május folyamán aszály nyomait lehetett látni a gabonátáblákon. Az első félévi száraz időjárást meglehetősen csapadékos, a betakarítási munkákat akadályozó és a betakarított termény minőségét nagyban rontó csapadékos félév követte. A sok csapadéknak

köszönhetően a búzák sokszor megáztak, minőségük rossz volt, gyakran csak takarmánybúzának lehetett értékesíteni a terményt.

A terméseredmények és felvásárlási árak a második táblázatban láthatóak.

A tavasszal vetett növények közül a napraforgó és a kukorica az aszályos április, májust követően megfelelően fejlődött a csapadékos nyári időjárás hatására. Ezeknél a növényeknél a betakarításig különösebb problémák nem merültek fel. A sok eső hatására a földek víztől átázottak, belvizesek lettek októberre, ami miatt a betakarítás sok helyen szinte lehetetlené vált. Ennek köszönhetően még 2015. májusában is lehetett lábon álló kukoricát látni egyes helyeken.

A szántóföldi növénytermesztés megyénkben is hűen tükrözi az állattartás helyzetét, annak nehézségeit. Négy-öt fő növényen kívül a gazdálkodók alig természetnek kifejezetten az állattartásban használatos növényfajokat. (őszi árpa)

A szántóföldek mellett jelentős a mezőgazdaságilag művelhető gyepterületek nagysága (16.500 ha), melyek megtartása az EU előírásai alapján kiemelten fontos. Ezeknek a területeknek a nagysága országos szinten nem csökkenhet.

II. *Erdő- és vadgazdálkodás.*

Az erdészeti területek aránya az elmúlt tíz évben csökkenést mutat Komárom-Esztergom megyében. Akkor a területek 31 %-át fedte erdő, ami a legfrissebb statisztikák szerint 27 %-ra csökkent a megyében. Komárom-Esztergom megyében 61.400 ha erdő van, melyek 81 %-a az állami erdészetek művelésében van, 18 %-a magánerdő és 1 %-a közösségi terület. Az erdők, szántóföldek kapcsán utalni kell a vadgazdálkodási is jelentős gazdasági, társadalmi súlyára is. Megyénkben 40 darab vadásztársaság kezelésében összesen 194.000 hektáron folyik vadgazdálkodás. Annak ellenére, hogy a vadásztársaságok tagjai nagyon sok esetben földművesek is egyben, a vadkárokkal kapcsolatban szinte feloldhatatlan ellentét feszül a növénytermesztők és a vadásztársaságok között. A tavalyi évben terítékre került vadak listáját a 3. táblázat tartalmazza.

3. táblázat

Faj:	Szabad területen:	Zárt területen:	Összesen:
Gímszarvas	1.984	133	2.117
Dámszarvas	370	82	452
Őz	1.809	0	1.890
Muflon	355	7	362
Vaddisznó	5.312	786	6.098
Mezei nyúl			168
Fácán			3.810
Fogoly			53

III. *Állattenyésztés:*

Komárom-Esztergom megyében a szarvasmarha, sertés és juh állomány létszáma 7.8 %-kal emelkedett az előző évihez képest. Szarvasmarha esetében a tejelőtehen szám nem változott, míg a hús-marha darabszáma ezerrel nőtt. (4. táblázat)

4. táblázat

Állatfaj:	Nagylétszámú állományok száma:	Kislétszámú állományok száma:	Állatlétszám:
Ló	5	126	2.143
Szarvasmarha	25	266	13.887
Sertés	63	253	101.787
Juh	24	139*	800.062
Kecske	2	68	973
Tyúk	86	1.543	20.649.990
Hal	14	0	0
Méh	419	0	16.414 (méhcsalád)
Pulyka	1	31	338.800
Lúd	2	12	12.000

Baromfi létszám vegyes képet mutat, mert az összlétszám enyhén emelkedett, ugyanakkor a tojószám csökkent.

IV. Kertészet- szőlő és gyümölcstermesztés.

Komárom-Esztergom megye területén jelentős méretű ültetvények, zöldség felületek és hajtatóházak nincsenek. A földhivatal által nyilvántartott 1.295 ha ültetvényterület jelentős részét 3-4 gazdaság kezeli. A fennmaradó területek zártkert méretű, hobbiként, vagy kiegészítő keresetet hozó kertekként hasznosulnak.

Az enyhe tél a kártevők gyors felszaporodását és a rügycsoporszerű korai fakadását okozta. Az ültetvényekben a tavaszi aszály kárt nem okozott, szerencsére tavaszi fagy és nyári jégverés sem volt. A betakarításig a csapadékos időjárás viszont jelentős növényvédelmi pluszmunkák elvégzését tette szükségessé, ezzel is emelve a termények önköltségi árát.

Szőlőültetvények területe jelentősen nagyobb, mint a gyümölcstermő ültetvényeké, amely területek nagy része az Ászár-Neszmélyi Borvidékhez tartozik. A szőlészek is elmondhatják a tavalyi évről, hogy növényvédő szerre a sok csapadék miatt nagyon sokat kellett költeni, jelentős termés kiesést okozott az érés folyamán fellépő rothadás. Korábban nem tapasztalt méretű volt a vadkár is, amikor a vadak kifejezetten az érő szőlő-gyümölcs miatt látogatták az ültetvényeket.

V. Vidékfejlesztés.

A kamara megyei szervezete felmérte a megye működő piacait, az elhelyezkedéstől az árképzésig, a termékpalettától az értékesítési gondokig mindent vizsgált.

Tapasztalatunk szerint a megyei piacok helyszíneit, nyitvatartási idejét és a vásárló közönség számára elérhető, jó minőségű élelmiszerek fogyasztásának fontosságát népszerűsíteni kell. A kamara Komárom-Esztergom megyében több termelői piac létrejöttében kulcsszerepet játszott a helyi lakosok és a termelők nagy megelégedésére (Bábolna, Lábatlan).

A megyei igazgatóság a helyi akciócsoportokkal és társszervekkel kifejezetten jó munkakapcsolatot ápol melynek eredményeképpen a megyei helyi termékek magazinjának összeállítását is tervezzük. Jelen pillanatban úgy látjuk, hogy egyes térségekben a helyi termékekből nagyon szép kínálat van. A jövő egyik legfontosabb feladata a helyi piacok szervezése. A helyi piacok a termelők és a fogyasztók találkozásának a helyszíne, az önellátás, az önfenntartás és a népességmegtartás egyik eszköze. A piacra-jutás és a népszerűsítés érdekében a kamara rendszeresen ingyenes megjelenést biztosít a megyei termelők számára kamarai és nem kamarai rendezvényeken, ahol árusításra és kóstoltatásra is lehetőség van.

A vidékfejlesztési célok megvalósítása érdekében a kamara részt vesz a megyei képzési, szakképzési, területi gazdaságfejlesztési, környezet és tájgazdálkodási programok kialakításában. Elősegítve ezzel a vidéki életfeltételek javítását.

VI. *Élelmiszeripar:*

A NAK Komárom-Esztergom megyei szervezete igyekszik minél jobban megismerni a helyi élelmiszeripari vállalkozások tevékenységét, piaci helyzetét, feltérképezve, hogy milyen irányú gazdasági mozgásokra, jogi szabályozásra van szükségük a működéshez. Kiderült, hogy a kisebb vállalkozások továbbra is önerős gondokkal küzdenek. A közepes vállalkozások a korábban támogatott programok révén jól működnek, de a biztos jövőt segítő fejlesztések nagyon nehezen valósulnak meg. A megyében 310 élelmiszeripari céget tartunk nyilván, akik közül 56 tartozik az élelmiszer-feldolgozás, 33 húsfeldolgozás, 85 a malomipari, 123 szőlőtermesztési, borászati és italgyártási és 13 tag a tejfeldolgozási kamarai osztályba.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tagjai munkájuk, tevékenységük során egyre több és egyre bonyolultabb hivatali ügyintézéssel kerülnek szembe. Ezért a kamara legfőbb szolgáltatásai és feladatai ezen ügyintézkésekben való segítségnyújtás.

Munkák sorában különösen fontos feladatunk az egységes kérelmek benyújtásában való közreműködés és az őstermelői igazolványok kiállítása. Ezekon kívül jelentős feladat még a monitorig adatszolgáltatásban való részvétel, tájékoztató képzések tartása a gazdálkodók részére, tanulószerveződések valamint együttműködési megállapodások kötésében való közreműködés, származási bizonyítványok hitelesítése, földadásvételi szerződésekkel kapcsolatos közreműködés, termésbecsléssel, állapot minősítéssel kapcsolatos adatgyűjtés, mezőgazdasági káresemények felmérése, nitrát-adatszolgáltatás, permetezési- és gazdálkodói napló kitöltése, földműves igazolások elkészítése. (5. táblázat)

5. táblázat.

Elvégzett munka megnevezése:	Darabszáma:
Őstermelői igazolványok ügyintézése	3.018
Támogatási és kifizetési kérelmek ügyintézése	2.103
Monitoring adatszolgáltatás	300
Egységes kérelem adategyeztetés	500
Nitrát adatszolgáltatás	322
Permetezési és gazdálkodói napló kitöltése	75
Földműves regisztrációhoz igazolás kiadása	20
Termésbecslések, aratási jelentések, aktuális munkák jelentése	egész évben folyamatosan
Földhasználati igazolás kiadása	26
Csoportos tájékoztatás	61

Tisztelt Közgyűlés!

Kérjük tájékoztató előterjesztésünk szíves elfogadását és a Közgyűlés támogató együttműködését az agrár-, az élelmiszergazdaság és a vidékfejlesztés kamarai feladatainak teljesítésében.

Tata, 2015. június 15.

Tisztelettel:

Dr. Balogh Zoltán

elnök

Kalmár Zsolt

igazgató

Határozati javaslat

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés

megköszöni Kalmár Zsolt igazgató úrnak, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága vezetőjének és dr. Balogh Zoltán úrnak, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Megyei Szervezete elnökének tájékoztatását a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szerepéről, feladatairól, és a megyei agrárium helyzetéről.

Határidő: 2015. június 25.

Felelős: Popovics György, a közgyűlés elnöke